

Na základe plánu práce uskutočnila Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) v období septembra a októbra 2023 celoslovenskú kontrolnú akciu zameranú na kontrolu dodržiavania požiadaviek emisií hluku strojových zariadení používaných vo vonkajšom priestore.

Cieľ kontrolnej akcie

Preveriť dodržiavanie ustanovení zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v zmysle Nariadenia vlády SR č. 78/2019 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody emisií hluku zariadení používaných vo vonkajšom priestore (ďalej len „NV SR č. 78/2019 Z. z.“), pri vytypovaných strojových zariadeniach.

Na základe Nariadenia vlády SR č. 436/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na strojové zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „NV SR č. 436/2008 Z. z.“), sa u hospodárskych subjektov, ktoré sprístupňujú strojové zariadenia na trhu SR, kontrolovala technická dokumentácia, vrátane ES vyhlásenia o zhode, návod na použitie vrátane bezpečnostných inštrukcií a upozornení, ako aj správnosť a úplnosť ich značenia.

Predmet kontroly

Vytypované strojové zariadenia podliehajúce NV SR č. 78/2019 Z. z. nasledovných sortimentných skupín:

- 1) Zariadenia, pre ktoré sú ustanovené najvyššie prípustné hodnoty emisií hluku
 - **kosačky na trávnu, rezačky trávy/orezávačky okrajov trávy** so šírkou záberu L v cm:
 - $L \leq 50$ - max. prípustná hladina akustického výkonu **96 dB**,
 - $50 < L \leq 70$ - max. prípustná hladina akustického výkonu **98 dB**,
 - $70 < L \leq 120$ - max. prípustná hladina akustického výkonu **100 dB**,
 - $L > 120$ - max. prípustná hladina akustického výkonu **105 dB**.
- 2) Zariadenia podliehajúce iba označeniu o emisii hluku
 - **krovinorezy,**
 - **vyžínače trávniku / začist'ovače okrajov trávniku,**
 - **odfukovače lístia,**
 - **zberače lístia,**
 - **reťazové pily prenosné.**

Poznámka

Vyššie uvedené strojové zariadenia boli vytypované na základe ich najčastejšieho použitia širokým spektrom spotrebiteľov. Tieto druhy strojových zariadení patria aj medzi najčastejšie nahlasované výrobky do systému SAFETY GATE / RAPEX z dôvodu nedodržiavania základných technických požiadaviek zo strany výrobcov, ktoré majú priamy vplyv na bezpečnosť a zdravie spotrebiteľov.

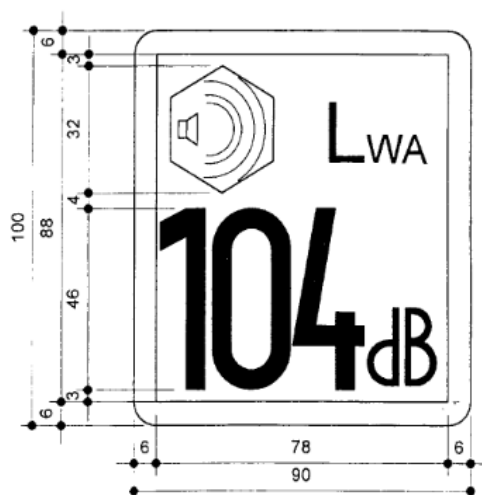
Obsah kontroly

1) **Kontrola požiadaviek na označovanie** – všetky strojové zariadenia musia byť viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- obchodným menom alebo ochrannou známkou výrobcu s plnou adresou alebo podľa potreby adresou aj jeho splnomocnenca,
- označením CE,
- označením série alebo typu,
- rokom výroby.

Označenie CE musí sprevádzať vyznačenie **garantovanej hladiny akustického výkonu**. Označenie CE a vyznačenie garantovanej hladiny akustického výkonu musia byť pripevnené **viditeľným, čitateľným a nezmazateľným** spôsobom **na každé** zariadenie.

Označenie garantovanej hladiny akustického výkonu musí pozostávať z jednočíselného údaja garantovanej hladiny akustického výkonu v dB, značky L_{WA} a piktogramu, ktorý ma tento tvar:

Ak sa označenie zmenší alebo zväčší podľa rozmerov zariadenia, vzájomný veľkostný pomer na uvedenom nákrese sa musí zachovať. Zvislý pomer označenia by však, ak je to možné, nemal byť menší ako 40 mm.

2) **Kontrola ES vyhlásenia o zhode a technickej dokumentácie** – každé strojové zariadenie musí byť vybavené (sprevádzané) ES vyhlásením o zhode (ďalej len „VoZ“). VoZ musí byť v úradnom jazyku krajiny použitia (slovenský jazyk), pričom obsahuje v zmysle prílohy č. 2 NV SR č. 78/2019 Z. z. minimálne tieto údaje:

- a) obchodné meno a sídlo alebo miesto podnikania výrobcu alebo splnomocneného zástupcu výrobcu, meno a adresu osoby, ktorá uchováva dokumentáciu,
- b) meno, priezvisko a adresu fyzickej osoby alebo obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania osoby, ktorá uchováva technickú dokumentáciu,
- c) opis zariadenia,

- d) použitý postup posudzovania zhody,
- e) nameranú hladinu akustického výkonu zariadenia reprezentujúceho daný typ,
- f) garantovanú hladinu akustického výkonu pre príslušné zariadenie,
- g) odkaz na NV SR č. 78/2019 Z. z. alebo smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/14/ES o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa emisie hluku zariadení používaných vo vonkajšom priestore a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/88/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2000/14/ES,
- h) odkaz na NV SR č. 436/2008 Z. z. alebo smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/42/ES o strojových zariadeniach a o zmene a doplnení smernice 95/16/ES a v prípade, že zariadenie je vybavené elektrickým pohonom, musí byť uvedený odkaz aj na NV SR č. 127/2016 Z. z. o elektromagnetickej kompatibilite alebo smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/30/EÚ o elektromagnetickej kompatibilite,
- i) miesto a dátum vydania VoZ,
- j) údaje o osobe oprávnenej na podpis právne záväzného VoZ v mene výrobcu alebo splnomocneného zástupcu výrobcu.

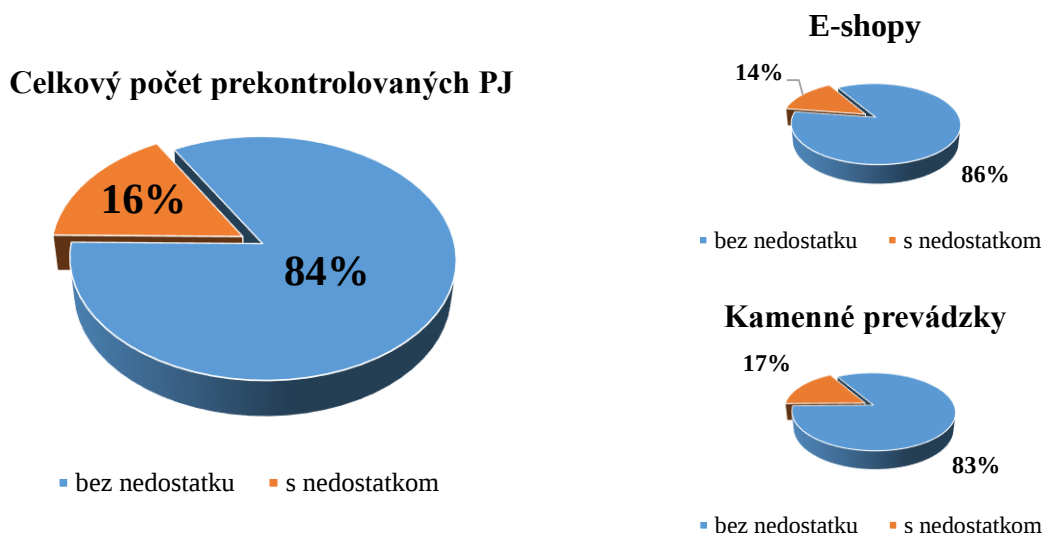
V prípade technickej dokumentácie išlo o kontrolu plnenia technických požiadaviek v zmysle príslušných harmonizovaných technických noriem vzťahujúcich sa na konkrétny druh strojového zariadenia.

- 3) **Kontrola návodu na použitie** – výrobca musí priložiť ku každému strojovému zariadeniu návod na použitie a bezpečnostné inštrukcie v štátnom jazyku, ktoré sú jednoznačné a zrozumiteľné pre spotrebiteľa alebo pre iného koncového používateľa strojového zariadenia. Návod na použitie:
 - a) musí jednoznačne odkazovať, že je určený pre daný druh zariadenia,
 - b) musí sprevádzať všetky strojové zariadenia v úradnom jazyku alebo jazykoch Európskej Únie v členskom štáte, v ktorom sú uvedené na trh a/alebo do prevádzky (slovenský jazyk),
 - c) priložený k strojovému zariadeniu musí byť „*pôvodný návod na použitie*“ alebo „*preklad pôvodného návodu na použitie*“, a v tomto prípade musí byť preklad sprevádzaný aj pôvodným návodom na použitie.

Výsledky kontroly

V sledovanom období vykonala SOI kontroly v **85 prevádzkových jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené v **14 PJ**, čo predstavuje **16,5 %**. Prekontrolovaných bolo spolu **401 strojových zariadení**, pričom nedostatky boli zistené v **18 prípadoch** v celkovej hodnote **3 213,84 €**.

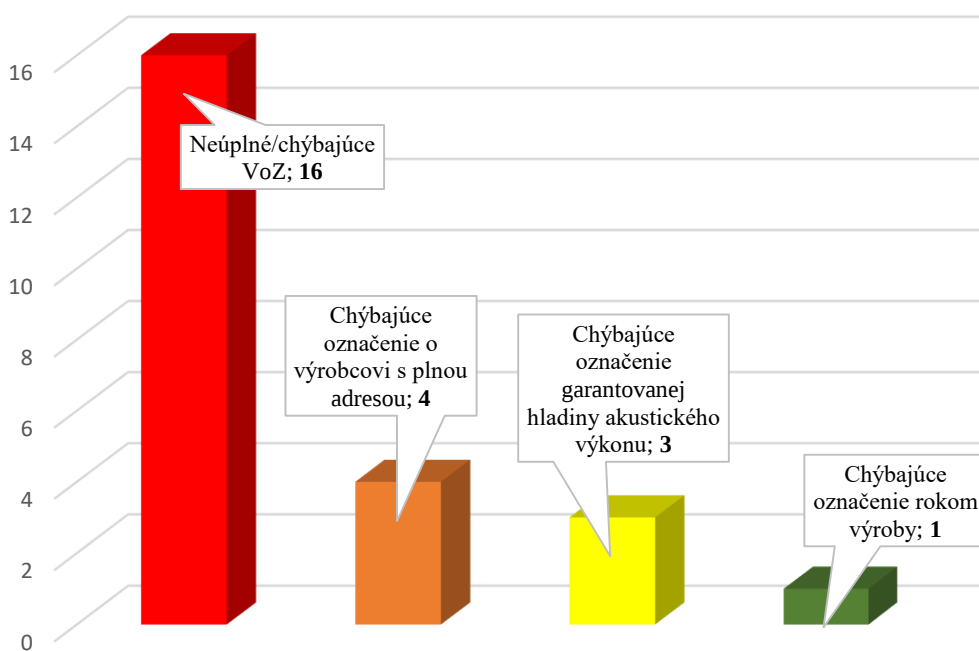
Graf č. 1 – Grafické znázornenie zistených nedostatkov podľa miesta predaja

Z grafu vyplýva, že nedostatky v plnení predpísaných požiadaviek vytypovaných strojových zariadení boli zistené pri ich predaji v kamenných prevádzkach takmer rovnako, ako pri ich predaji prostredníctvom e-shopov.

Zo **401 kontrolovaných druhov** bolo **380 druhov** s výrobcom, ktorý má sídlo v Európskej únii, pričom nedostatky boli zistené pri **10 druhoch**, čo predstavuje len **2,6 %**. Zvyšných **21 druhov** malo výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, t. j. išlo o výrobky z tzv. tretích krajín, pričom nedostatky boli zistené pri **8 druhoch**, čo predstavuje **38,1 %**. Z uvedeného možno konštatovať, že výrobcovia so sídlom v Európskej únii majú oveľa dôslednejší prístup k plneniu si povinností podľa harmonizovaných právnych predpisov ako výrobcovia z tretích krajín.

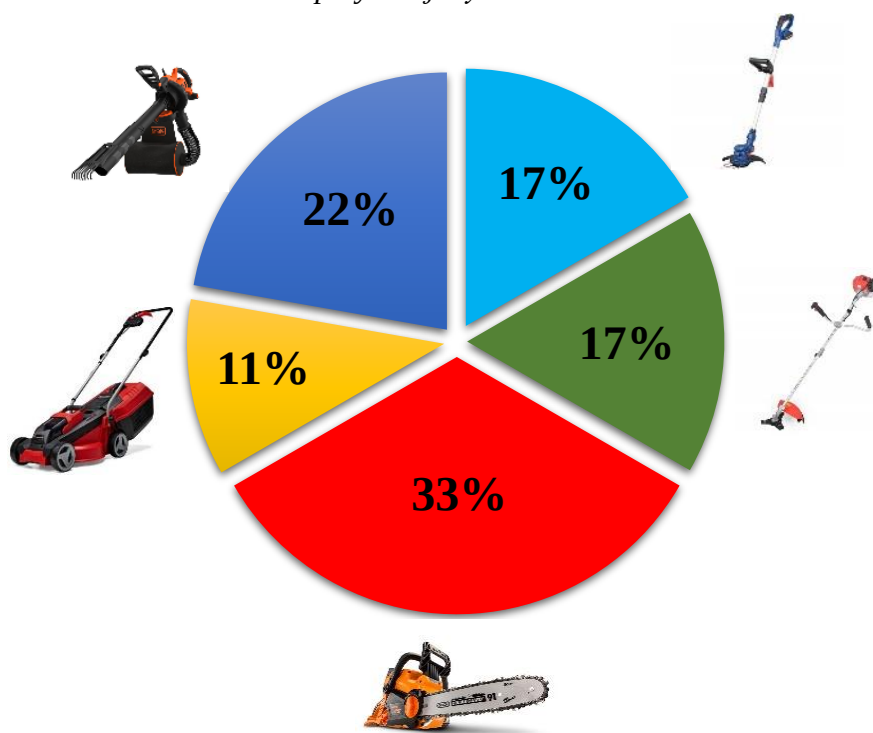
Graf č. 2 – Grafické znázornenie zistených nedostatkov

Z grafu vyplýva, že najčastejšie zisteným nedostatkom bolo chýbajúce, resp. neúplné VoZ. Zo 16 prípadov pri 4 druhoch chýbal vo VoZ odkaz na NV SR č. 78/2019 Z. z. alebo príslušnú smernicu; v 1 prípade nebol výrobok sprevádzaný VoZ. Z dôvodu podozrenia, že nebolo vykonané posúdenie zhody zo strany výrobcu s požiadavkami NV SR č. 78/2019 Z. z. predpísaným spôsobom, bola v týchto prípadoch vyžiadaná aj technická dokumentácia, ktorá nebola predložená v 2 prípadoch. V ostatných prípadoch boli pri kontrole VoZ zistené nedostatky v podobe chýbajúcich údajov o nameranej hladine akustického výkonu zariadenia reprezentujúceho daný typ, o garantovanej hladine akustického výkonu pre príslušné zariadenie a chýbajúceho dátumu vydania VoZ, či chýbajúceho podpisu oprávnenej osoby, ktorá VoZ vydala. Niektoré druhy vykazovali viac ako jeden nedostatok súčasne.

Vo všetkých prípadoch strojových zariadení, ktoré nespĺňali predpísané požiadavky, umožnili inšpektori SOI prijať kontrolovaným osobám nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s tým, že do doby ich odstránenia tieto stiahnu z trhu a nebudú ich ďalej sprístupňovať.

Graf č. 3 Percentuálne vyjadrenie zistených druhov s nedostatkom v závislosti od sortimentnej skupiny strojových zariadení

Najpočetnejšie nedostatky boli zistené u sortimentnej skupiny strojových zariadení – prenosné reťazové pily. Celkovo 6 druhov nespĺňalo predpísané požiadavky v povinnom označovaní a sprievodnej a technickej dokumentácii. Pritom až 5 druhov malo výrobcu so sídlom mimo Európskej únie.

Záver

Cieľom kontroly bolo preveriť aktuálny stav na trhu predovšetkým v oblasti správnosti a úplnosti označovania strojových zariadení vytypovaných sortimentných skupín, ich technickej a sprievodnej dokumentácie, vrátane plnenia požiadaviek v zmysle NV SR č. 78/2019 Z. z s ohľadom na skutočnosť, že obdobnú celoslovenskú kontrolnú akciu vykonala SOI naposledy v roku 2014.

Z výsledkov kontroly vyplýva, že až 95,5% druhov výrobkov spĺňalo stanovené požiadavky platných právnych predpisov. Je možné tak konštatovať, že výrobcovia, najmä tí so sídlom v Európskej únii, pristupujú zodpovedne k plneniu predpísaných požiadaviek. Najväčšie zastúpenie medzi kontrolovanými druhmi mali kosačky na trávnu, pretože ide o širokú sortimentnú skupinu výrobkov, ktorú spotrebitelia využívajú v bežnom živote z kontrolovaných sortimentných skupín strojových zariadení najviac. Je zarážajúce, že z 18 druhov, ktoré neboli v súlade s predpismi, až 16 z nich malo zistený nedostatok v ES vyhlásení o zhode. Ide pritom o jeden z najdôležitejších dokumentov v rámci postupu posudzovania zhody, ktorý preukazuje, že daný výrobok spĺňa všetky príslušné požiadavky platných právnych predpisov. Naopak pozitívnym konštatovaním je, že všetky druhy kontrolovaných výrobkov boli sprevádzané návodom na použitie. Dodržiavanie bezpečnostných inštrukcií pre správne a riadne zaobchádzanie najmä strojových zariadení, má priamy vplyv na bezpečnosť samotného používateľa.

Na základe výsledkov kontroly je možné záverom konštatovať uspokojivú úroveň kontrolovaných sortimentných skupín v plnení požiadaviek tak NV SR č. 436/2008 Z. z. v ich označení požadovanými údajmi ako aj NV SR č. 78/2019 Z. z. v časti značenia údajom garantovanej hladiny akustického výkonu.